

OPINIA

națională

Revista săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MÂINE”

Românii în istoria universală

Acad. Ștefan ȘTEFĂNESCU

La sfârșitul anului 1999, a apărut la Paris o valoroasă lucrare consacrată relațiilor româno-ucrainiene (sec. IX-XX). Autorul ei este istoricul francez, cunoscut publicului român, **Alain Ruzé**. Lucrarea, a patra din seria de lucrări consacrate de autor istoriei românilor în contextul istoriei europene, se remarcă prin informația documentară largă, analiza pătrunzătoare a faptelor istorice și arta de a-și formula clar rezultatele investigației științifice întreprinse.

Descendent dintr-o veche familie nobiliară franceză – trei din membrii căreia, Martin Ruzé, Martin II Fumée, Pierre Lescapier, au arătat, încă din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, interes pentru spațiul românesc, subliniind latinitatea românilor – **Alain Ruzé**, pe linia tradiției științifice a familiei sale, oferă publicului vest-european o doctă panoramă a istoriei Europei pontice.

După o scurtă prezentare în **Introducere** a strânsului raport dintre trecut, prezent și viitor, subliniind existența unor permanențe istorice, **Alain Ruzé** tratează, în ordine cronologică, mai întâi realitățile istorice de la Dunărea de Jos **din neolitic până**

la primele confruntări moldo-kiievne. Istoricul francez consideră, în urma analizei critice a izvoarelor istorice, că nu există nici o dovadă peremptorie care să probeze o stăpânire a statelor de Kiev și de Halici asupra teritoriului românesc de la est de Carpați. El se referă, în continuare, la decăderea treptată a cnezatului de Halici – Volhynia (sec. XII-XIV) și afirmarea Moldovei (1359) ca stat românesc.

Ca și în cazul statului românesc de la sud de Carpați, Moldova și-a definit identitatea statală în geografia politică a Europei, în condițiile slăbirii și dezagregării stăpânirii mongole, ca și ale crizelor politice izbucnite în regatul maghiar și țaratul bulgar.

Alain Ruzé se referă, apoi, la consolidarea și rolul jucat de statul Moldova în apărarea Europei creștine, în secolul al XV-lea, față de primejdia otomană, ca și la schimbările intervenite în relațiile dintre statele din Europa Răsăriteană până la **Anexarea Ucrainei de către Polonia (1569) și a Moldovei sud-orientale de Imperiul otoman (1538)**.

Pentru a doua jumătate a secolului al XVI-lea, reșin atenția istoricului francez încercarea eșuată

a Franței de a constitui o **Dacie românească** legată de Polonia și unirea politică, de scurtă durată, într-un **„regat dacic”** a țărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul. **Alianța ruso-ucraineană din 1654 și tratatele moldo-ruse din 1656 și 1711** au apropiat Rusia de spațiul românesc și au făcut să crească interesele ei în sud-estul Europei.

Anexarea de către Austria a Galiției în 1772 și a Moldovei septentrionale în 1774, căreia i s-a dat numele de Bucovina, a deschis una din cele mai dureroase pagini din istoria Moldovei, jîntă răvnită de puterile vecine. Anexării Bucovinei i-a urmat o perioadă de administrație militară austriacă până în 1786, când provincia a fost înglobată, din punct de vedere administrativ, Galiției, fapt ce avea să se răsfrîngă negativ asupra situației românilor pe planul vieții politico-culturale.

După revoluția din 1848, prin Constituția austriacă din 4 martie 1849, Bucovina a fost declarată „Țara de Coroană ereditară cu titlul de Ducat – Herzogtum”. Prin patenta imperială din 29 septembrie 1850, i se asigura un statut de autonomie provincială și se stabilea un regulament pentru alegerea deputaților în Dietă sau Camera ei legislativă.

(Continuare în pag. 6)

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul Fundației „România de Măine”

Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

POTENȚIALUL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI – O CERTITUDINE

Conf.univ.dr. Emilian M. DOBRESCU

Am avut deosebita onoare să particip miercuri 1 martie a.c. la una din întrunirile Comisiei pentru pregătirea strategiei pe termen mediu în vederea integrării României în Uniunea Europeană. Au participat membri ai grupului de experți, membri ai Academiei Române, reprezentanți ai societății civile, ai patronatului, sindicatelor și partidelor politice care lucrează pentru definitivarea acestei strategii. Punctele de vedere de mai jos reprezintă o sinteză personală referitoare la stadiul atins de economia românească după cei zece ani de tranziție. Sper ca lectura lor să fie o probă evidentă în favoarea unuia din punctele de vedere susținute de cei mai mulți dintre specialiștii care au luat cuvântul, și anume, **elaborarea strategiei pe baza susținerii economiei reale și nu pe baza promovării unor mecanisme financiar-bancare**.

Economia moștenită de la regimul totalitarist era caracterizată la sfârșitul anului 1989 de existența proprietății de stat sau cooperatiste, centralizarea excesivă, planificarea rigidă și eficiența economică scăzută. Industrializarea forțată, excesivă, bazată pe utilaje și procese tehnologice cu un consum

mare de energie, reducerea drastică a importurilor și promovarea forțată a exporturilor, fără a avea în atenție criteriile de eficiență, pentru a plăti cât mai repede datoria externă acumulată (între 1975 și 1989, România a plătit peste 21 mld \$), au dus la sfârșitul deceniului trecut la adâncirea crizei în toate ramurile economiei, ceea ce a avut drept consecință directă scăderea calității vieții populației.

Primul guvern postdecembrist, Guvernul Petre Roman a încercat să adopte măsuri de restructurare și reînnoire a întreprinderilor de stat, reușind doar transformarea lor în regii autonome sau în companii comerciale; lipsa unor programe clare, coerente, combinate cu liberalizarea prețurilor, au condus la puternice tensiuni inflaționiste, în condițiile în care, anual, declinul economiei s-a accentuat, iar șomajul a crescut permanent, sporind astfel costurile sociale ale tranziției. Măsurile adoptate au urmărit: descentralizarea economiei, privatizarea, încurajarea investițiilor străine de capital, reînnoirea și repararea țărilor (în limita a 10 ha de teren arabil de gospodărie).

(Continuare în pag. 2)

Sondajul ISOP în atenția specialiștilor

UN FENOMEN SOCIAL CONTRADICTORIU –

INTERES PENTRU POLITICĂ ȘI REFUZUL IMPLICĂRII

Prof. univ. dr. Nicolae RADU,
cercet. șt. Laura GORAN

De câte ori vom întreba subiectul unui sondaj de opinie despre „viața politică a țării” (și noi am făcut acest lucru începând cu sondajul din 1998), răspunsul va fi cam același, așa cum rezultă din tabelele de la pag.6.

Vom mai pune această întrebare și în viitor, chiar dacă ne mai așteptăm ca răspunsul să fie același. Marea majoritate a subiecților, peste 50%, continuă să răspundă că „îmi interesează viața politică a țării foarte mult” sau „destul de mult”,

iar cei neinteresați de ea nu vor trece de 10%.

Dar, la urma urmelor, dacă răspunsul este așa de previzibil, de ce trebuie repetată întrebarea? De ce nu se renunță la ea? Un răspuns trebuie dat, iar acesta nu este deloc simplu.

Mai întâi trebuie spus că, chiar dacă răspunsul rămâne același, este important de știut acest lucru, deoarece **oricând poate apare o schimbare importantă, sau germenii ei, și, atunci, consecințele**

sunt majore pentru întreg spectrul politic și opinional. Căci una este să ai un partid preferat de 20 sau 30% din subiecți, în condițiile în care interesul pentru politică este prezent numai la 20% din oameni, și cu totul altceva când acesta este prezent la majoritatea oamenilor. Răspunsul la această întrebare este un fel de **barometru al atitudinii generale față de politică, pe care se brodează opiniile particulare**. Dar mai există încă un motiv, unul istoric, pentru care răspunsul la această întrebare este esențial. La anumite intervale de timp, atitudinea față de „viața politică a țării” suferă imprezvizibile

și dramatice mutații. În preajma ultimului război și, apoi, după 1945, s-a trecut de la tradiționalul dezinteres politic, firesc pentru o societate patriarhală, pentru care un an ploios reprezintă un eveniment mai semnificativ decât alegerile parlamentare, sau promovările neobișnuite de personalități în ierarhia socială, la un interes deosebit de puternic pentru viața politică.

Evenimentele politice „curg alături” de viața patriarhală, în schimb, războiul și perioada comunistă au implicat brutal o enormă masă de oameni. Războiul poate afecta practic toate familiile, prin consecințele lui dramatice, iar comunismul, prin implicarea unei mase mari de oameni în colectivizarea agriculturii, industrializare, urbanizare, explozie școlară și profesională etc.

(Continuare în pag. 6)

• Anul 2000-Anul Eminescu
Pagina 4

• Universitatea „Spiru Haret”,
important centru educațional
și de studii interdisciplinare
Pagina 5

• Secolul XXI - secol
al științei și tehnologiei
Pagina 7

• Cărți noi la
Editura „România de Măine”
Pagina 7

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică
din cadrul Fundației „România de Măine”Starea națiunii
după zece ani
de tranziție.
ROMÂNIA ÎNCOTRO?

În cadrul dezbaterii au apărut:

• Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

Articol de prof.univ.dr. Aurelian BONDREA
(Adevărul de luni, 18 octombrie 1999 și Opinia națională, nr. 258)

• Repere economice

Articol de prof.univ.dr. Gheorghe ZAMAN,
directorul Institutului de Economie Națională
(Opinia națională, nr. 261 din 8 noiembrie 1999)

• Repere agricole

Articol de prof.univ.dr.doc. David DAVIDESCU,
membru al Academiei Române
(Opinia națională, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)

• Repere programatice privind agricultura

Articol de dr.ing. Gheorghe STANCIU
(Opinia națională, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)

• Costurile sociale și învățămintele tranziției economice

Articol de academician Nicolae N. CONSTANTINESCU,
președintele Secției de Științe Economice, Juridice și Sociologie a
Academiei Române,
președintele Asociației Generale a Economistilor din România
(Opinia națională, nr. 263 din 22 noiembrie 1999)

• Evaluări în plan social

Articol de prof.univ.dr. Gheorghe RĂBOACĂ
(Opinia națională, nr. 263 din 22 noiembrie 1999
și 264 din 29 noiembrie 1999)

• Etatismul, centralismul în economie blochează piața

Convorbire cu prof.univ.dr. Constantin IONETE,
membru al Academiei Române,
director general al Institutului Național de Cercetări Economice
(Opinia națională, nr. 264 din 29 noiembrie 1999)

• Relansarea economiei nu se realizează numai prin austeritate

Articol de prof.univ.dr. Mircea BOULESCU
(Opinia națională, nr. 265 din 6 decembrie 1999)

• Interesul național și politica externă a României

Prof. univ. dr. Constantin VLAD,
(Opinia națională, nr. 265, din 6 decembrie 1999)

• Calitatea actului politic

Articol de prof. univ. dr. Vasile M. CĂTUNEANU
(Opinia națională, nr. 266, din 13 decembrie 1999)

• Distorsiuni și involuții în relațiile economice externe

ale României

Prof. univ. dr. Constantin MOISUC

(Opinia națională, nr. 267)

• „Eu cred în destinul României!”

Convorbire cu prof. univ. dr. Aureliu Emil SÂNDULESCU,
membru al Academiei Române

(Opinia națională, nr. 268)

• Reforma fiscală și creșterea economică

Lector univ. dr. Doina LEONTE,
Facultatea de Marketing și Comerț Exterior,
secretar general adjunct în Ministerul Finanțelor
(Opinia națională, nr. 269)

• Lipsa viziunilor mari în alinierea strategică a României

Prof.univ.dr. Ioan GĂF-DEAC,
Facultatea de Management Financiar-Contabil,
(Opinia națională, nr.270)

• Demitizarea istoriei ascunde demolarea istoriei

Convorbire cu academicianul Dan BERINDEI, președintele Secției
de Științe Istorie și Arheologie a Academiei Române (Opinia
națională, nr. 272)

• Managementul tranziției în România – reflex al neîmplinirilor

Prof.univ.dr. Gheorghe MANOLESCU,

(Opinia națională, nr. 273)

• În sprijinirea cercetării științifice, toate guvernele au rămas

datoare

Convorbire cu prof. univ. dr. LÁNYI SZABOLCS,

președintele Agenției Naționale pentru Știință, Tehnologie și Inovare,
(Opinia națională, nr. 274)

• Managementul reformei

Prof. univ. dr. Mihail DUMITRESCU,

(Opinia națională, nr. 275)

• Evoluții sectoriale și dezechilibrare structurale

Lector univ. dr. Marin COMȘA,

(Opinia națională, nr. 276)

POTENȚIALUL
ECONOMIEI ROMÂNEȘTI
– O CERTITUDINE

(Continuare din pag. 1)

Celelalte două guverne care au urmat până la alegerile din noiembrie 1996, Guvernul Stoiljan și Guvernul Văcăroiu, ultimul, care a durat o perioadă mai mare de timp, au preferat să încerce realizarea unei reforme graduale cu pași mărunți, în loc să aplice terapia de șoc care ar fi expus populația unor eforturi deosebite. Guvernele care au condus România după alegerile din noiembrie 1996 au încercat să aplice o reformă accelerată, însoțită de restructurarea și privatizarea companiilor de stat, așa cum solicita FMI. În „Memorandumul României cu FMI privind politicile economice”, la începutul capitolului al III-lea – „Politici macroeconomice și financiare” se menționează că, fără o întărire majoră a politicilor economice, perspectivele pentru anul 1999 și în continuare vor fi precare. Cu toate acestea, după trei ani de aplicare a măsurilor solicitate de FMI, declinul economic al României s-a accentuat, iar deficitul bugetar și al balanței comerciale a crescut. Guvernele Victor Ciorbea și Radu Vasile au fost preocupate de privatizarea marilor întreprinderi de stat. Pe ansamblul guvernării economice, Puterea instalată după 1996 nu a reușit să constituie germeii dezvoltării durabile pe care și-a propus-o. Etapele majore parcurse în cei zece ani de tranziție de la planul centralizat la economia de piață au cuprins: liberalizarea prețurilor, dezvoltarea sectorului privat, încercarea de restructurare și privatizarea a întreprinderilor de stat.

Principala politică de stat promovată, cea a fragmentării marilor combinate și întreprinderi industriale în mai multe societăți comerciale mici – pe principiul „divide et impera” (divizează și stăpânește), s-a dovedit a fi eronată, deși s-a perseverat în aplicarea ei la sugestia principalelor organisme financiare internaționale care au experimentat, firește, în dauna noastră, acest tip de reformă economică. Politica „întâi privatizare, apoi restructurare” s-a dovedit nepotrivită, puțini investitori preferând întreprinderi falimentare, grevate în datorii.

Evoluțiile economice negative din ultimii trei ani au impus restructurarea sectorului financiar-bancar, precum și necesitatea mării numărului de impozite și taxe pentru susținerea aparatului birocratic al statului (din acest punct de vedere, apreciem că România este singura țară din lume în care anunțata „relaxare fiscală” a produs nu mai puțin de 95 taxe și impozite aplicabile în acest an!). Redresarea cererii interne, concomitent cu consolidarea stabilității macroeconomice, controlul inflației și al deficitului bugetar prin aplicarea unor politici fiscale și monetare au fost principalele măsuri care au încercat să influențeze politica economică generală.

Din păcate, guvernele care au condus România în deceniul 1990-1999 nu au avut în centrul atenției refacerea economică a țării prin intermediul agriculturii și industriei, ci au încercat să dirijeze evoluția economică prin măsuri monetare și fiscale, fără a stăpâni baza reală a transformărilor produse. Astfel, în 1998, PIB-ul mai reprezenta

doar 78% din cel înregistrat în 1989, iar anul 1999 a adus noi evoluții negative și în acest sens. Media pe țară a PIB pe locuitor în 1999 a fost de 3.180.400 lei.

An de an, în perioada 1990-1993 și apoi în perioada 1996-1999, PIB-ul autohton a scăzut comparativ cu anul anterior. Singurii 3 ani în care PIB-ul a avut evoluții pozitive au fost 1994-1996. Pe ansamblu însă, toate ramurile economice au înregistrat scăderi accentuate în 1999, față de cel mai deficitar an, pe plan economic, al regimului comunist – 1989. Nimeni încă nu a avut curajul deplin de a face un studiu cuprinzător al evoluției PIB-ului României în perioada 1989-1999. S-ar desprinde concluzii foarte interesante... Media PIB pe locuitor este irelevantă, datorită inflației. Un alt aspect negativ consemnat de evoluția PIB-ului este diminuarea accentuată a ponderii industriei, construcțiilor și agriculturii, singura creștere înregistrată fiind în domeniul serviciilor. Un aspect pozitiv înregistrat este legat de creșterea permanentă a ponderii sectorului privat în formarea PIB, ceea ce demonstrează că România a pășit definitiv pe calea economiei de piață.

Rata acumulării (investirii) are din 1990 valori destul de scăzute, fiind cuprinsă între 20-24%. Anii cei mai buni, când s-a situat la valoarea, relativ scăzută de cea 23-24% au fost 1994, 1995 și 1996! Aceasta demonstrează slaba preocupare a guvernărilor de a pregăti reluarea proceselor economice pe baze sporite, de fapt, demonstrează lipsa de preocupare pentru stimularea dezvoltării și investiții, care sunt procese firești ale economiei de piață. Dacă în primii 3-4 ani (1990-1993), acest lucru nu s-a făcut din pricina unei politici consumatoriste aplicate, în ultimii trei ani, cauzele au fost diminuarea permanentă a resurselor și continuarea reformei către economia de piață.

Numărul agențiilor economice cu activitate preponderent industrială în anul 1998 a fost de 36.746, față de 2.240 în 1990, 22% dintre ei se aflau repartizați în industria alimentară, a băuturilor și tutunului; industria textilă, a confecțiilor, pielăriei și încălțămîntei; industria de prelucrare a lemnului și de producere a mobilei; 44% reprezentând restul industriei autohtone viabile! În perioada 1990 – 1998, personalul din industrie s-a redus cu cea 44%, de la 5.005.000 lucrători în 1990, la 2.250.000, la sfârșitul anului 1998.

În anul 1998, producția industrială reprezenta doar 66% din nivelul anului 1990. Volumul producției industriale a înregistrat un regres accentuat în 1997 (-6%), 1998 (-17%) și 1999 (-14%), față de anul anterior. Scăderea producției industriale este o consecință directă a deteriorării capitalului natural, social și a altor factori de producție. De asemenea, reforma economică și restructurarea au impus exigențe majore sectoarelor de producție puțin elastice și energofage.

Exceptând Schița tranziției la economia de piață, elaborată încă din februarie 1990 de acad. Tudorel Postolache, împreună cu cei mai redevabili specialiști economiști autohtoni și de care nimeni n-a ținut

seamă la vremea respectivă, România a fost frustrată până în 1999, de strategii naționale și sectoriale, capabile să-i orienteze pe investitorii români și străini. Nimeni nu a cunoscut perspectivele de menținere, de lichidare, de reorientare sau de dezvoltare a producției diferitelor ramuri, subramuri sau grupe de produse, iar operatorii economici industriali au fost nevoiți să ducă o politică de supraviețuire, fiecare pe cont propriu, care a accentuat dezorganizarea și degradingolada sistemului economic.

Zăcămintele de cărbune exploatabile pot asigura o producție la nivelul celei din 1996, timp de cea 66 ani! În 1998, minele de cărbune reprezentau circa o treime din pierderile totale în sectorul întreprinderilor de stat. Măsurile luate, printre care închiderea a 113 mine și concedierea a 81.500 salariați au fost insuficiente pentru a stopa noi pierderi înregistrate în acest sector. În 1999, pierderile din industria minieră s-au diminuat cu un sfert față de anii anteriori, în condițiile în care au scăzut de peste 5 ori subvențiile bugetare. Activitatea de producție a unităților miniere a fost dimensionată în funcție de cerere: Compania Națională a Lignitului Oltenia și-a redus producția anuală, conform solicitărilor primite de la CONEL, de la 23 milioane tone la 18 milioane tone; similar, Compania Națională a Huilei Petroșani și-a diminuat producția cu un milion tone, față de 4 milioane tone în 1998, de cea 4 ori mai puțin decât în 1989! Peste 100.000 mineri au fost disponibilizați, în timp ce statul român a reușit să creeze doar 5.000 de noi locuri de muncă!

În sectorul energetic sunt în curs de derulare reforme majore. Noua lege a energiei, intrată în vigoare în 1998, oferă principiile de bază pentru restructurarea și reglementarea pieței energiei și pentru introducerea proprietății private și a competiției. După formarea CONEL, prin reorganizarea regiei naționale de electricitate, al doilea stadiu al restructurării urmează să permită privatizarea producției și distribuției energiei electrice, prin noi împărțiri în firme independente. Urmează a fi concediați, dacă se realizează această a doua etapă, cea 25% din cei aproximativ 82.000 salariați ai CONEL.

Țițeiul se prelucurează încă în zece rafinării, două aflate în proprietatea Petrom (Arpechim Pitești și Petrobrazi Ploiești), cinci privatizate (Petrolul, Astra Română, Petrolsub, Steaua Română și Vega), iar trei rămase în proprietatea statului (Petromidia, Rafo Onești și Dărmănești). Necesarul de 11,5 milioane tone de țigăi a fost asigurat în măsură de 55% de Petrom, acesta dominând practic sectorul extracției, transportului de țigăi și distribuției produselor rafinate. Capacitatea de absorbție a pieței a fost în 1999, de 3,4 milioane tone benzină, 3,6 milioane tone motorină și 3 milioane tone păcură.

Cu toate acestea, extragerea țigăiului continuă să se facă prin intermediul a cea 17.000 sonde, existând 850 parcuri de colectare și separare a amestecurilor de țigăi-gaze-apă și peste 35.000 km de conducte.

(Continuare în pag. 3)

Dezbateri publică sub egida Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul Fundației „România de Măine” Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

(Continuare din pag. 2)

Principala preocupare a tuturor acestor rafinării este reducerea costurilor și menținerea unor prețuri scăzute, prețul fiind esențială modalitate de diferențiere a produselor și de atragere a cumpărătorilor. Indicele de utilizare a capacităților de rafinare românești a fost de 71% în 1999. Sectorul petrolier contribuie cu 3,5% la PIB, consumul de produse rafinate fiind dependent de creșterea economică. Scăderea PIB din anii 1997-1999 a condus la creșterea competiției și la orientarea companiilor mai mici către produse derivate (bitumuri, lubrifianți, parafine).

La începutul anului 2000, România continua să realizeze 35% din producția de aluminiu a țărilor din estul Europei (cu excepția celor ex-sovietice), capacitatea sa de producție de aluminiu primar fiind de 174.000 tone pe an, iar cea de procesare, de 67.500 tone pe an. Țara noastră rămâne cel mai important furnizor din regiune datorită purității metalului, net superioară celei obținute de alți producători din regiune. România exportă cea 134.000 tone aluminiu pe an, din care 122.000 tone aluminiu procesat, cele mai importante destinații fiind piețele din Italia, Grecia, Austria și Franța. Industria aluminiului este una din reușitele economice ale regimului comunist și a fost creată de acest regim.

Singurul producător de aluminiu primar este **ALRO Slatina, companie înregistrată la Bursa Metalelor din Londra**, care are o cifră anuală de afaceri de 250-280 milioane dolari SUA și 4.000

angajați și care exportă circa 70% din producția sa. Cel mai important client al ALRO este ALPROM, tot din Slatina, singurul procesor de aluminiu de pe piața internă, cu o cifră anuală de afaceri de 50-60 milioane dolari SUA. Aproximativ 50% din producția ALPROM Slatina este exportată în cea 30 de țări de pe șase continente!

Un sector industrial important în care deținem avantaje comparative deosebite pe plan european și internațional este **industria de prelucrare a mobilei**. La sfârșitul anului 1999, în industria lemnului își desfășurau activitatea 4.350 agenți economici, din care 36% în sectorul de exploatare și prelucrare primară și 64% în sectorul de prelucrare superioară a lemnului (fabricarea de mobilier, articole sportive, creioane, chibrituri, instrumente muzicale etc). Dintre aceștia, doar 7% din firme sunt cu capital majoritar de stat, iar 96% au fost înființate după 1990. Această industrie are asigurată în proporție de 95% baza de materii prime din producția autohtonă! Dar 80% din echipamente au o vechime de peste 20 de ani și prezintă un grad înalt de uzură fizică și morală. În aceste condiții, paradoxal, același procent, **80% din producție este exportată!** Rata medie a profitului în aceste unități a scăzut însă de la 13,7% în 1989, la 0,3% în 1998! Raportat la anul de bază 1989, până la sfârșitul anului 1996, numărul de personal s-a redus cu 28%, iar până la 30 iunie 1999, cu 43%.

Dezvoltarea IMM cu capital privat reprezintă una dintre cele mai

complexe situații de după 1989. După un început în forță în 1990, libera inițiativă s-a confruntat cu greutăți tot mai mari, unele determinate de căderea generală a economiei, altele provocate și întreținute de numeroase deficiențe de ordin legislativ, instituțional și financiar. În 1992 au fost înființate Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR) și Fundația „Centrul Român pentru IMM” (CRIMM) – ca persoană juridică apolitică, neguvernamentală, fără scop lucrativ, al cărui scop esențial consta în promovarea, stimularea și coordonarea politicii de dezvoltare a IMM, comunicarea și cooperarea cu instituții și organizații române, străine și internaționale, care urmăresc dezvoltarea IMM. La 24 martie 1995, a avut loc prima Convenție Națională a IMM, reuniune organizată de CNIPMMR. Evoluția controversată a sectorului arată că, la sfârșitul anului 1998, IMM se aflau într-o stare de criză, acumulând numeroase probleme care le amenință nu numai dezvoltarea, ci însăși supraviețuirea. Textul Legii nr.133 din 1999 privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea și dezvoltarea IMM a suferit modificări succesive din partea Cabinetului Radu Vasile, care l-au făcut în final foarte diferit de cel inițial. Cu toate că legea este în vigoare, practic ea nu este operabilă, în special în ceea ce privește acordarea unor facilități fiscale IMM.

Conform **Agendei 2000 – Punctele de vedere ale Comisiei Europene în legătură cu solicitarea României de aderare la UE**, IMM autohtone au dat dovadă de un anumit dinamism, în special în

sectoare ale industriei ușoare, precum industriile alimentare, textilă sau de mobilă. Productivitatea s-a îmbunătățit constant, dar există rezerve îndreptățite din partea Comisiei Europene în ceea ce privește capacitatea statului român și a IMM de a respecta legislația. Analize pertinente realizate de specialiști pun în evidență cauzele obiective ale crizei IMM. Ele sunt generale, profunde și țin de sistemul economic însuși, de principiile după care este condus:

- deprecierea drastică a monedei naționale, în raport cu dolarul SUA; ca urmare, cele 20-25% din IMM care efectuează operațiuni de import au suportat pierderi considerabile;
- menținerea unei rate înalte a dobânzilor la creditele bancare (40-60%);
- ignorarea specificului IMM, în raport cu întreprinderile de stat;
- absența unei politici judicioase de investiții și de relansare a economiei;

- concurența crescândă a produselor din import, mai ales a celor subvenționate în țările de proveniență sau aduse prin contrabandă.

IMM autohtone sunt decapitalizate foarte mult, ceea ce înseamnă reducerea apreciabilă a cantității de materii prime și materiale achiziționate și, implicit, a producției și volumului de vânzări. Statisticile arată că 80% din IMM și-au redus substanțial activitatea în ultimii doi ani sau sunt în stare de faliment. IMM nu se pot recapitaliza, în condițiile în care cca 90 % dintre ele nu și pot permite să contracteze credite de la bănci, deoarece dobânzile mari fac imposibilă rambursarea la termen

a creditelor. Scăderea activității IMM are și un impact social negativ, concretizat în: scăderea dramatică a puterii de cumpărare, atât a populației, cât și a agenților economici, fapt ce reprezintă, în esență, un pericol major prin restrângerea consumului și limitarea piețelor; reducerea ofertei de bunuri și servicii produse în țară, care stimulează activitatea agenților economici autohtoni; acutizarea tensiunilor sociale, prin creșterea numărului de șomeri din sectorul privat.

Suprafața agricolă a țării reprezintă 62% din suprafața totală a fondului funciar (față de 43% în Uniunea Europeană, de exemplu); alte 28% sunt ocupate de păduri și terenuri cu vegetație forestieră; 4% sunt ape și bălți; 4% - construcții, drumuri și căi ferate și 2% - alte suprafețe. Din suprafața agricolă a țării, 39% este pământ arabil, 14% este ocupat de pășuni, 7% de fânețe, 1% - vii și pepiniere viticole, 1% - livezi și pepiniere pomicele. Pe un locuitor, în România revin 0,41 ha de teren arabil, iar în UE, 0,20 ha teren arabil.

Solurile de calitate ridicată (de exemplu, cernoziomul), au o pondere ridicată în totalul terenurilor arabile. După clasa de pretabilitate (aptitudinea terenului pentru o anumită folosință agricolă cu randament optim), încadrarea terenurilor agricole este următoarea: clasa I – 1%; clasa a II-a – 15%; clasa a III-a – 21%; clasa a IV-a – 24% și clasa a V-a – 39%. România dispune de un potențial arabil superior multor țări europene. Predominantă este însă la noi folosirea extensivă a pământului!

(Va urma)

EVOLUȚII SECTORIALE ȘI DEZECHILIBRE STRUCTURALE

Lector univ. drd. Marin COMȘA

(Continuare din numărul trecut)

Potrivit celor arătate în articolul nostru precedent pe această temă, **componentele consumului final au avut o evoluție diferită**: consumul populației a evoluat identic cu consumul final total; indicii consumului administrației publice au avut valori pozitive până în 1997, an în care a înregistrat valoare negativă pentru a deveni pozitiv în 1998; indicii anuali ai consumului administrației private au avut evoluții oscilante.

Situația este cel puțin paradoxală la nivelul anului 1998, când consumul populației a înregistrat o scădere cu 6% față de anul anterior, ca efect al reducerii puterii de cumpărare a veniturilor populației, iar consumul public s-a majorat cu peste 14%. Trebuie menționată, în mod expres, aprecierea din Raportul anual al BNR, 1998, pag. 32: „Consumul public s-a majorat, comparativ cu anul 1997, cu circa 14%, evoluție în contradicție cu intenția declarată a autorităților de a promova o politică bugetară austeră. Ca urmare, creșterea fiscalității nu a atras o majorare semnificativă a resurselor alocate serviciilor publice fundamentale (precum învățământul și sănătatea), ci mai mult risipă și birocratie.”

Indicii anuali ai exportului net de bunuri și servicii (export – import) au avut evoluții oscilante, fiind, în toată perioada, negativi.

Evoluțiile prezentate mai sus au condus la următorul trend al structurii pe elemente de cheltuieli (utilizări) a produsului intern brut (Tabelul 7).

Dintre elementele componente, consumul populației deține, în mod firesc, ponderea cea mai importantă. Tendința de creștere a ponderii acestuia se datorește scăderii puterii de cumpărare a veniturilor și neîncrederii în sistemul bancar.

Înclinația spre economisire sau investire este din ce în ce mai redusă.

Dintre țările luate în comparații internaționale prezentate în lucrările CNS, cu excepția Greciei, în nici una ponderea consumului

populației în produsul intern brut nu depășește 70%.

Ponderea consumului administrației publice este foarte ridicată în țările cu politici de protecție socială puternică (ponderea cea mai ridicată se înregistrează în Suedia, 26,2% în anul 1996).

Ca urmare a evoluției comerțului exterior, a avut loc o creștere continuă, după 1990, a contribuției importurilor la formarea resurselor totale. În 1998 exportul net având o pondere destul de ridicată în produsul intern brut.

Efecte ale evoluției de ansamblu și a modificărilor structurale

Un prim indicator cu ajutorul căruia putem aprecia efectele evoluțiilor prezentate anterior îl constituie *numărul de salariați*. La sfârșitul anului 1998, numărul acestora era de circa 5,0 milioane

Tabelul 7

An	Formarea brută de cap.fic	Variația stocurilor	Consumul final total	din care:			Exportul net (exp.-imp)
				Consumul populației	Cons.adm. publice	Cons.adm. private	
1989	20.86	-3.08	70.49	57.93	11.65	0.91	2.73
1990	19.79	10.66	79.21	65.01	13.32	0.87	-9.45
1991	14.38	13.66	75.89	60.06	15.15	0.68	3.93
1992	19.19	12.22	77.00	62.21	14.28	0.51	-8.41
1993	17.89	11.04	76.04	63.24	12.34	0.46	-4.97
1994	20.28	4.53	77.36	63.17	13.77	0.32	-3.96
1995	21.38	2.89	81.52	67.50	13.69	0.33	-5.60
1996	22.95	2.90	82.57	69.12	13.10	0.35	-6.43
1997	21.99	-0.20	85.26	75.22	9.70	0.43	-7.13
1998	18.07	-0.40	90.81	75.56	14.70	0.55	-8.48

PIB=100,00

Tabelul 8

	Bulgaria	Cehia	Croația	Polonia	România	Fed.Rusi	Slovacia	Slovenia	Ungaria
1990	1.5	0.8	9.3	6.3	-	0.0	1.6	4.7	1.9
1991	11.1	4.1	14.9	11.8	3.0	0.1	11.8	10.1	7.5
1992	15.3	2.6	15.2	15.6	8.2	4.8	10.4	13.4	12.7
1993	16.4	3.5	16.9	16.4	10.4	5.7	14.4	15.4	12.6
1994	12.8	3.2	17.3	16.0	10.9	7.5	14.8	14.2	10.9
1995	11.1	2.9	17.6	14.9	9.5	8.8	13.1	14.5	10.9
1996	12.5	3.5	15.9	13.2	6.6	9.9	12.8	14.4	10.7
1997	13.7	5.2	17.6	10.3	8.9	11.2	12.5	14.8	10.4
1998	12.2	7.5	18.6	10.4	10.3	12.4	15.6	14.6	9.1
1999	272.20	138.50	377.13	288.72	191.31	178.35	273.25	296.88	227.96

Anul 2000 - Anul Eminescu

TÂNĂRUL VOEVOD

Emitem anume părerea că, întocmai cum americanul se identifică subconștient cu căpetenia indiană, sau omul balcanic cu haiducul, tot așa Eminescu personal pare a se fi identificat și el cu un ideal subconștient, cu totul particular: anume cu acela al „tânărului Voevod”. Voevodul român, icoană luminoasă alcătuită din suprapunerea mai multor imagini din epoca de istorie românească dinaintea lui 1500, este pentru Eminescu efigia secretă, care-l absoarbe, care-l compensează insuficiențele, care îl magnetizează. Subconștient, raportarea la un ideal voevodal la proporții de identificare. Subconștient Eminescu se vede un tânăr voevod.

Lucian BLAGA

ETERN SENTIMENT DE ADMIRAȚIE

Cu orice prilej ne-am întoarce gândul spre Eminescu, stărute în fiecare dintre noi, indiferent de vârstă și de ocupație, același sentiment de admirație, de dragoste și recunoștință. Lucrul se datorește, desigur, faptului că, astăzi, în cultura noastră, Eminescu se identifică cu limba însăși, cu sensibilitatea noastră educată de forme superioare de artă...

Forma perfectă a operei lui Eminescu, firească, simplă și biruitoare este rodul unei aplicate munci artistice și intelectuale. Tot ceea ce un temperament genial dobândise și perfecționase printr-o mare, adâncă și variată cultură a fost turnat de mână scriitorului, de gustul său delicat, de măsura și puterea creației sale în opere care au rămas și vor rămâne, desigur, valabile mai presus de orice prejudecieri a timpului.

Ion Marin SADOVEANU

TEZAU DE SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ

Ioan MIHUȚ

Bogat și diversificat în manifestări omagiale, ANUL EMINESCU ne prilejuiește reînălțarea cu omul și opera sa – la capătul unui secol și jumătate –, într-un climat social în care numai spiritul marelui poet ne mai poate salva sufletele de la o definitivă pieire, ne mai poate reda încrederea și licăritul de speranță de care ducem lipsă. Căci, așa precum sublinia Maioreșcu, într-un discurs din 1890, – referindu-se la poet –, „renaștem prin cultul celor aleși”...

În suta aparițiilor editoriale de prim ordin, ale acestor zile, se înscrie și volumul **Momentul Eminescu în cultura română**, semnat de prestigiosul filolog și exeget eminescian, prof. univ. Gh. Bulgăr (Editura „Saeculum I.O.”, București, 2000). Acest volum reunește unele pagini mai vechi, alături de altele noi, cu privire la opera poetică eminesciană, învederând preocupări asidue constante față de creația marelui omagiat.

Investigațiile pătrunzătoare, de natură filologică și nu numai, ale prof. Gh. Bulgăr, se constituie într-o veritabilă operă asupra operei lui Eminescu, de o temeinicie incontestabilă, scoțând în relief faptul că acesta a creat o **operă modernă**, mereu în avangardă și amplificată sub influența benefică a scrierilor vechi, dându-i noi forțe expresive, o nouă frumusețe. Poetul era depozitarul unor cunoștințe ample, de tip umanist, având o solidă pregătire cu deosebire și în problemele limbii, ceea ce i-a conferit largi posibilități de a realiza ceea „sinteză superioară” dintre tradiție și inovație, cum rezultă din marea lui operă. Căci – cum mai scrie Gh. Bulgăr – „Poetul opunea limbajului cosmopolit al societății culte, preocupată de modele străine, limba autentică, expresivă, manținută a autorilor vechi și a folclorului, cizelat de-a lungul secolelor de talente populare anonime”.

În capitolul **Temeiuri folclorice ale artei literare** este subliniat, între altele, faptul că, de exemplu, în procesul de elaborare a întinșului poem „Călin (file din poveste)”, este demonstrată preocuparea lui Eminescu față de cunoașterea și fructificarea creației folclorice. Dând noi valori stilistice basmului popular **Călin Nebunul**, poetul se remarcă prin contribuții originale în direcția **densității imaginilor plastice**, a **conotațiilor superioare**, a **metaforelor și stilului aforistic** etc. Se remarcă aici o expansiune a sensurilor figurate ale cuvintelor utilizate de poet, din cuprinsul basmului. Transfigurările mitului și graiului, sub pana eminesciană – aspect ce i-a reținut atenția în mod deosebit și lui Tudor Arghezi – sunt rezultatul unui proces de elaborare asiduu și de durată, cunoscând multiple variante și prelucrări succesive,

pentru a se opri la forma finală, definitivă, de un rafinament al expresiei artistice cu totul remarcabil. (Cum este, de exemplu, cazul alcătuirii sintagmatiche „cuiabar rotind de ape”). Și alte asemenea exemple vin să ilustreze atracția specială a poetului român – asemenea altor confrăți din literatura universală – pentru plămădirile populare (Strigoii etc.), fapt menit a da noi impulsuri fanteziei creatoare, artei sale literare.

În același timp, Eminescu introduce în poeziile sale **neologismul sonor** care, alături de forme lexicale mai vechi, contribuie la **sublinierii afective**, „în jocul pitoresc al sinonimelor stilistice”.

Gh. Bulgăr se oprește mai pe larg la creația poetică eminesciană a anului 1879 – ca fiind momentul cel mai bogat sub raportul prezenței acesteia în „Corvorbiri literare”, prin 13 dintre poezii, precum: **Pajul Cupidon, O, rămâi..., Pe aceeași ulicioară, Rugăciunea unui dac, Despărțire, O, mamă...** ș.a., în care se intersectează și se completează sentimente diferite – melancolie, revoltă, puritate, reîntoarcere la natură, durerea despărțirii de mamă, asociată cu aceea a separării de iubită, drama existenței și a zădărniciilor omenești, refugiu în unele mituri ș.a. Autoarul cărții urmărește elaborarea acestor poezii în lumina variantelor, sesizând magistral sensurile multiple, noi și adânci ale formelor lexicale, plasate în contexte cu totul inedite, surprinzătoare, a reluării unor teme în din alte creații, până la forma finală, până când acestea aveau să cunoască desăvârșirea. De remarcă că poeziile respective poartă reflexul unor motivații cu caracter autobiografic.

Aceleași incursiuni și investigații subtile și aplicate le face autorul volumului de față și în ceea ce privește tehnicile de operare ale lui Eminescu, în cadrul laboratorului său poetic, în vederea edificării magnificei construcții a **Lucașărului**, relevarea repetatelor eforturi depuse de poet pentru perfecționarea expresiei artistice, de-a lungul procesului de elaborare a inegalabilului poem.

În ceea ce privește capitolul „**Doina și semnificațiile sale**”, Gh. Bulgăr evidențiază aspecte ce caracterizează această poemă – de asemenea îndelung elaborată și în variante succesive – care constituie „chintesența resentimentelor poetului față de stările de lucruri din epocă, față de rânduiețile strămbie și suferințele semenilor săi modești, în vreme ce puternicii și înstăriții zilei, în alianță cu proftorii străini, beneficiau de aranjamente verose în detrimentul avuției raționale, ceea ce Eminescu a criticat, violent și adesea, în publicistica lui” sau, cum remarcă G. Călinescu „atacarea violentă a celor ce dăc țara pe căi greșite (...), într-un stil neaoș fărâncesc”.

Doina este considerată drept un **testament politic și literar**, expresia energică a unei revolte istorice împotriva afaceriștilor care au invadat țara, a „pătării suprapuse”, care a aservit economic și a pauperizat pe producătorii bunurilor materiale, – fără a fi vorba nicidecum de o „xenofobie” pe criterii rasiste, ci de o

atitudine având la bază motivații economice. Aflăm din cartea prof. Gh. Bulgăr și alte aspecte mai puțin cunoscute, și anume că, la o mare întrunire „Junimii”, citind **Doina** (scrisă cu ocazia dezlăurii statuii lui Ștefan cel Mare, de la Iași), Eminescu a fost aplaudat furtunos și îmbrățișat afectuos. Era, parcă (acest gest), un semn de **adio**, întrucât, în aceeași lună, revenind la București, poetul avea să cadă pradă nemiloasei boli ce-i va marca durerosul sfârșit.

Lacul codrilor albastru... Ligia MACOVEI

Intitulată atât de sugestiv, expoziția personală a pictorului Petre ACHIȚENIE, deschisă la Cercul Militar Național în luna ianuarie, este închinată **Anului Eminescu**, prezentând lucrări cu o mare încălzire de sensuri și simboluri. Fidel idealului național care l-a însușit de-a lungul admirabilei sale cariere – pe care l-a exprimat în pictura la trei monumente dedicate cinstirii eroilor neamului: la Drobeta Turnu Severin, monumentul consacrat Independenței, la Mateiașu, unde a lucrat cu două serii de studenți, la Mausoleul de la Mărășești, unde a pictat fresce din istoria românilor –, pictorul Petre Achitene și-a împlinit un alt vis, acela de a deschide o **Expoziție Eminescu**, acum când se împlinesc 150 de ani de la nașterea poetului național.

Marele pictor, care din copilărie îl purta în suflet pe Eminescu, deseori poposind la Ipotești, a pictat Biserica Uspenie din Botoșani, unde a fost botezat poetul. Tot la Botoșani, în luna de 1989, la Casa de Cultură a realizat o impresionantă frescă închinată de asemenea poetului național. Un fel de epitaf.

În fața unei lucrări conturând un triunghi isoscel ești tentat să crezi că este vorba despre Sfânta Treime, știut fiind

„Altare, luceferi și epitafe”

faptul că a pictat icoanele din 52 de biserici, dar se poate desluși și un alt înțeles, acela de idee națională, sugerată de cele trei țări românești pe care întodeauna le-a întrupat împreună, ca pe o mare și indestructibilă familie, deoarece în concepția pictorului nesfârșita credință în Dumnezeu nu poate fi despărțită în nici un fel de dragostea nemărginită față de țară.

Una dintre piesele cele mai valoroase pe care o privești cu evlavie este intitulată chiar **Altarul lui Eminescu**. Mistuitorul, permanentul dor de Eminescu l-a îndemnat și l-a ajutat, probabil, să realizeze una dintre cele mai fascinante lucrări. **Altarul lui Eminescu** conține masca mortuară a poetului, acoperită în foaie de aur, precum și unele obiecte cu o vechime de aproape 200 de ani, alese din timpul copilăriei lui Eminescu, Dumnezeirea, cei 12 apostoli, înariparea măștii, sugerarea ideii de zbor, simbol suprem al Lucașărului, toate se integrează într-un impresionant ansamblu unic, armonios. De fapt, totul descinde din Eminescu și întrupează admirabil genul lui, încă, în fața Altarului, ești ispitit mai întâi să ingenuchezi și să rostesti cu evlavie o rugăciune, apoi să ridici privirea spre înaltul cerului eminescian, având revelația unei mari, unei autentice lucrări de artă. Iar generoasa intenție a maestrului Petre Achitene de a dăru, după încheierea expoziției **Altarul lui Eminescu**, ca și icoanele din cele 52 de biserici, Academiei Române, drept moștenire pentru țară, vine să reconfirme că ne aflăm în fața unui mare pictor și a unui bun român.

Adela DEAC

Universitatea „Spiru Haret”, important centru educațional și de studii interdisciplinare

Angajare în proiecte europene

Prof. univ. dr. ing. Ioan GĂF-DEAC,
secretar științific al Facultății de Management Financiar – Contabil

În prima parte a lunii martie a.c., BERNARD BRUNHES INTERNATIONAL, în numele INSTITUTULUI EUROPEAN DIN ROMÂNIA, a lansat instituțiilor de învățământ superior sau de cercetare invitația la depunerea candidaturii privind înființarea de centre de studii europene în România.

Universitatea „Spiru Haret” din București este printre primele instituții care intră în conexiune cu acest eveniment științific ce consfințește interdependența tot mai accentuată a României cu spațiul european dezvoltat.

În baza Memorandumului de Finanțare PHARE între România și Comisia Europeană, este formulat un proiect distinct care prevede, în principal, identificarea măsurilor de sprijin pentru preaderare a țării noastre la UE.

În prealabil, o componentă a proiectului vizează înființarea de Centre de Studii Europene.

Angrenarea în acest proiect presupune sprijin pentru constituirea de rețele de structuri specializate, care vor funcționa în ipostaza de centre educaționale și de formare în domeniul politicilor Uniunii Europene. Așadar, este firesc demersul ca, în paralel cu „acțiunile mari”, programice care șintesc accesul României în Uniunea Europeană să fie creată și o infrastructură locală – ca fundament logistic, teoretic și practic – pentru explicarea și modelarea integrării.

Instituțiile de învățământ superior – așa cum este Universitatea

„Spiru Haret”, care găzduiește în sălile și amfiteatrele sale peste 22.000 de studenți – sunt îndreptățite să devină „vârfuri de lance” ale deschiderilor reale ale României spre spațiul regional contemporan, ajuns la un înalt stadiu de dezvoltare.

Într-un astfel de context, Universitatea „Spiru Haret” se dorește a fi o instituție cu înalt potențial pentru a deveni centru specializat în domenii precum: finanțe și economie, piața internă și concurență, politică socială, justiție, mediu și dezvoltare regională.

În cadrul proiectului este posibil să se realizeze întărirea capacității manageriale a centrului respectiv, în cuprinsul căruia experții din țările membre ale Uniunii Europene, împreună cu corpul profesoral și colective de studenți din Universitate vor concretiza activități de formare în domeniile strategiilor de dezvoltare, al planificării organizaționale, al managementului financiar și managementului resurselor umane.

Un capitol important al acestui proiect este destinat achiziției de publicații, documentație și echipamente din fondul special existent.

Facultatea de Management Financiar – Contabil din cadrul Universității este prima entitate universitară care a exprimat deja interesul și potențialul pentru cuprinderea în acțiunile de mai sus.

Receptivitatea față de acest onorant demers s-a manifestat în termeni concreți prin angajamen-

tul transmis Institutului European din România care poartă semnătura prestigioasă a domnului prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, rectorul Universității „Spiru Haret”, care atestă deschiderea autentică față de universul spiritual, științific european.

Difuzarea spre facultăți a opțiunilor proiectului, realizată prin grija domnului prof. univ. dr. Constantin MECU, prorector al Universității, a determinat un interes real în rândul corpului didactic universitar.

Sub coordonarea directă a domnului prof. univ. dr. Mircea BOULESCU, decan al Facultății de Management Financiar-Contabil, au fost stabilite reperele de contact cu parteneri europeni, accentuându-se preocuparea pentru dezvoltarea activității pe problematica „Finanțe și Economie”.

Fără îndoială, deschiderea spre lumea europeană a țării noastre se realizează prin compatibilități reale între structurile și nivelurile de dezvoltare economică și științifică. Universitatea „Spiru Haret” din București se dovedește încă o dată promotoare activă a viziunilor moderne actualizate, cu importante valențe științifice în peisajul educațional și economico-social al României, contribuind semnificativ la largirea spațiului de manifestare a spiritualității românești. Este de fapt rezultatul prestigiosului de care se bucură Universitatea „Spiru Haret” în sistemul învățământului superior românesc și european. ■

constituirii civilizațiilor omenești, valorile mitice și religioase au contribuit hotărâtor la procesul de umanizare, dar în substanța lor figurau puternice resorturi filosofice, morale și artistice, respectiv ale totalității valorilor scop – chiar dacă nu toate erau cristalizate în forme valorice distincte. Mitul le cuprindea inițial pe toate. Treptat, ele s-au desprins, autonomizându-se, dar nelincetând să interfezeze în mijlocirea întreținerii nevoii omului de transcendent și de sacru – unele din valorile scop cel mai activ determinante în structurarea condiției existențiale specifice a omului în univers (lor subordonându-se sau coordonând și celelalte valori fundamentale – adevărul, binele și frumosul).

Prevalarea valorilor scop în conștientizarea de sine (colectivă și nu numai individuală) a omului primelor civilizații nu excludea prezența și acțiunea valorilor mijloc (nu numai a celor tehnice și tehnologice sau vitale și economice, ci și a celor juridice și politice) – mai târziu și treptat dezvăluite și semnificate ca atare, dar nicicum accidentale sau facultative în mijlocirea valorilor scop și, implicit, în configurarea condiției umane integrale. Tocmai de aceea, considera Tudor Vianu, „nu mi se pare ... drept a spune

că o valoare oarecare (o specie valorică sau alta – n.s.) trebuie apărată împotriva altor valori (specii valorice – n.s.) menite a fi respinse sau anulate în favoarea celei dintâi. Orice valoare trebuie mai cu seamă apărată împotriva nonvalorii cu care se leagă în intervalul aceleiași sfere. Adevărul nu trebuie apărat împotriva esteticului sau moralului, ci împotriva neadevărului, după cum esteticul și moralul urmează să fie apărate și câștigate împotriva urâtului și răului. În sfârșit, alte pricinile de dezaordurii umane sunt de căutat în inadecvarea actelor de cuprindere a valorilor, în încercarea infructuoasă de a sesiza valorile din perspectivele care nu sunt potrivite cu ele sau în aceea necunoaștere a caracterului general al valorilor și a ordinii lor obiective, care ne închide într-un subiectivism încăpățânat și arbitrar”.

Ne întrebăm, după această excelent de argumentată și incisivă critică a subiectivismului axiologic sau chiar a ignoranței în materie de concepere axiologică a umanului, dacă în viitorul mai apropiat sau mai îndepărtat mai poate fi pusă o astfel de problemă (a exclusivismului valorilor: ori una, ori alta) și cu atât mai mult soluționată arbitrar? Cum ar arăta, în perspectiva punerii unei atare probleme, răspunsul la întrebarea: care sunt mai importante pentru procesul actual de realizare umană, dintre valorile de adevăr, frumos, bine, sacru? Sau: cărora dintre valori la acordăm o mai mare importanță în actuala etapă a procesului istoric: celor din categoria scop sau celor din categoria mijloc?

Nu puțini s-ar putea exprima că probleme de această natură nu se

mai pun – cel puțin la un nivel mai înalt de pătrundere axiologică a fenomenului uman contemporan. Realitatea ne dovedește însă contrariul. Cum ar putea fi, de exemplu interpretate, privindu-le din acest punct de vedere, decât ca lipsite de principii și de înțelegere a efortului către sinteză din gândirea contemporană, oscilațiile multor oameni de cultură cu pretenții, care ajung (evident, nu fără o motivație ideologică mai ascunsă) în situația să opteze între pozitivism sau antropologism, raționalism sau umanism, pragmatism sau contemplativism, materialism sau idealism, știință sau religie, știință sau artă, știință sau morală, progres științifico-tehnic și tehnologic sau progres social și uman.

În direcția promovării unui asemenea spirit de sinteză și, concomitent, pentru a contracara tendințele limitative și unilaterale în abordarea umanului și a spiritualității contemporane, Tudor Vianu, în conceperea Sistemului rațional al valorilor, a insistat asupra principiilor de configurare a Tablei valorilor, între care: generalitatea și autonomia valorilor, separarea și interferența acestora, natura specifică a actelor apreciative pe

		REALE	PERSONALE			
MATERIALE	MIELOAGE	ECONOMICE	VITALE	LIBRE	PERSEVERATIVE	INTEGRABILE
		TEHNICE				
		TEHNOLOGICE				
		JURIDICE	POLITICE			
	ȘTIINȚIFICE (TEHNOLOGICE)					
SPIRITUALE	SCOPII		ARTISTICE	AMPLIFICATIVE	INTEGRABILE	REINTEGRATIVE
			ESTETICE			
			MITICE			
			MORALE			
			RELIGIOASE (ONTOLOGICE)			
SCOP + MIELOC			FILOSOFICE (METATEORETICE ȘI ONTOLOGICE)			INTEGRATIVE
				AFIRMATIVE		

care le cuprind fiecare dintre speciile valorice; ordinea obiectivă a ierarhiei lor. Pentru că, dacă unele din aceste principii ar fi abandonate, nu ar fi posibilă păstrarea întocmai a unui demers axiologic specializat (a unei științe axiologice autonome în câmpul cugetării filosofice) și – după părerea noastră – a unui echilibru valoric în câmpul existențial uman care să condiționeze menținerea omului în normalitate și să-l servească în integralitatea sa.

Asemănător, avertiza Vianu, dacă una din speciile valorice cuprinse în structura Sistemului ar fi, prin absurd, eliminate sau fie și minimalizate ca sferă de cuprindere (și pondere echilibrată) în conștiința oamenilor, „multe din dimensiunile oamenilor ar putea să dispară”, ceea ce ar echivala cu un proces accentuat de alienare și decădere valorică a condiției umane.

PENTRU O NOUĂ CONFIGURAȚIE A SISTEMULUI DE VALORI

Prof. univ. dr. Ion TUDOSESCU,
decanul Facultății de Filosofie și Jurnalistică

Preluând semnificațiile pe care Tudor Vianu le acordă termenilor prin care caracterizează proprietățile fiecăreia din formele valorice (proprietățile de a fi reale sau personale, materiale sau spirituale, scop sau mijloc, libere sau aderente, amplificative sau perseverative, neintegrabile, integrabile sau integrate) și criteriile de clasificare a acestora într-o configurare sistematică, ne propunem să schițăm o imagine mai cuprinzătoare asupra Sistemului (Tablei) de valori (vezi schema alăturată) în care să fie cuprinse și sugestiile noastre, privind desprinderea și a altor straturi valorice decât cele pe care le-a circumscris el cu aproximativ cinci decenii în urmă.

Din privirea de ansamblu asupra configurației Sistemului de valori propuse de noi, rezultă că, în afara includerii și a altor specii valorice, am operat și unele precizări privind specificarea componentelor acestuia. Și anume: valorile teoretice au fost subordonate (în cadrul unei paranteze) valorilor științifice – deoarece la astfel de valori se referă de fapt atât Tudor Vianu, cât și alți gânditori cu preocupări specializate

în domeniul axiologiei, atunci când se abordează teoreticul; valorilor filosofice le-a fost precizată și o dimensionare teoretică (și din această cauză pot fi considerate a fi nu numai valori scop, ci și valori mijloc), cu mențiunea că la nivel filosofic teoreticul este implicat sub aspect *meta* (teoretic) – motiv pentru care, nu întâmplător, orientări de bază din filosofia contemporană abordează metafizicul mai ales din acest punct de vedere și nu atât ca ontologic; a fost marcat, de asemenea, și faptul că valorile filosofice și cele religioase sunt predilect ontologice – fiecare în mod specific având ca referință absolutul, ca de altfel și valorile mitice cu care totdeauna sunt împletite strâns (și au împreună rol de temei în structurarea valorilor artistice, estetice și morale); valorile politice și cele juridice, potrivit argumentărilor susmenționate, au fost incluse în categoria valorilor spirituale, ca de altfel și cele tehnologice, mai nou introduse în Sistem.

Configurarea Sistemului de valori nu trebuie, în nici un caz, să ne conducă la concluzia că s-ar putea înțelege o anumită succesi-

une a constituirii diferitelor forme valorice, o istoricitate a acestora (în sensul că mai pot apare sau dispărea anumite forme în funcție de istoricitatea epocilor sau perioadelor procesului istoric). Este adevărat că are loc permanent un proces de resemnificare a unor categorii valorice și de evidențiere a schimbărilor petrecute în conținutul acestora în funcție de dinamica de ansamblu a lumii valorilor, dar (în liniile lor mari) categoriile respective rămân constant prezente în aria preferințelor omului. S-au schimbat, de pildă, sensurile categoriilor de dreptate, libertate, justiție, răspundere, adevăr, frumos, bine, sacru, dar valorile ca atare, exprimate de aceste categorii, continuă să preocupe dorința de emancipare și trăire înnoitoare axiologică a oamenilor.

Toate speciile și categoriile valorice au intrat în acțiune solidar și au marcat concomitent procesul de geneză și afirmare existențială specifică a umanului. Cu toate că în conștientizarea de sine a oamenilor fiecare specie sau formă valorică a contribuit diferit și într-o pondere succesivă. De exemplu, la începutul

Secolul XXI - secol al științei și tehnologiei

Prof. univ. dr. Marin IVAȘCU

În articolul precedent pe această temă, arătam că UE proclamă, fără reținere, că secolul XXI va fi secolul științei și tehnologiei, apreciind, totodată, că Europa nu exploatează în totalitate potențialul de care dispune. Aceasta și ca rezultat al faptului că o parte a societății și, în special politicienii, din nepricepere sau neînțelegere, au contribuit la scăderea rolului și prestigiului cercetării științifice.

La aceasta s-a adăugat și un alt aspect negativ rezultat din poziția marilor companii (multe dintre ele cu fonduri de cercetare științifică de sute de milioane de dolari) care au încetat, de fapt, legăturile cu cercetarea academică și universitară, politica acestora conform căreia, dacă un grup din cercetarea academică a ajuns la rezultate interesante și importante pentru compania lor, atunci să treacă să lucreze în laboratoarele companiei unde, în afară de condițiile excelente oferite, se asigură și păstrarea deplină a secretelor tehnologice, făcând inutile sloganurile: „Știința fără frontiere” și „Știință pentru oricine”. Toate acestea au condus, în special în Europa, la fragmentarea, izolarea și compartimentarea efortului pentru cercetarea europeană.

Să subliniem și faptul că în aceste condiții a scăzut dramatic accesul la noile realizări științifice ale întreprinderilor mici și mijlocii, singura resursă rămânând transferul de tehnologii de la cercetarea academică și universitară.

În legătură cu aceste aspecte comisarul U.E. Philippe Busquin afirmă că „dacă Europa nu se situează în frontul cunoașterii științifice, atunci este în declin” și că, „dacă progresul tehnologic creează locurile de muncă de «mâine», cercetarea științifică creează locurile de muncă de «poinmâine»”.

Scoțând în evidență faptul că efortul pentru cercetare al Europei este de numai 1,8% din PIB, față de 2,8% în SUA și 2,9% în Japonia, el găsește astfel explicația directă a faptului că acestea din urmă au o netă superioritate economică.

Referitor la Japonia subliniez faptul că, în anul 1999, în această țară a fost elaborat un raport de 160 de pagini menit să promoveze cercetarea științifică academică, astfel încât să facă din Japonia o națiune mai puternică și mult mai implicată în creativitatea științifică și tehnologică a lumii.

Fără a intra în detalii, menționez câteva concepte care demonstrează că Japonia, convinsă că secolul XXI trebuie să fie un secol al științei și tehnologiei, a trecut la realizarea rapidă a acestui deziderat. Raportul pornește de la constatarea că civilizația de astăzi a societății umane poartă pecetea modelului de știință și tehnologie al secolului XX, model care este însă, în momentul de față, îngrădit de fragilitatea mediului înconjurător și de resursele finite ale planetei.

Numeroasele aspecte negative care au fost prezente în secolul XX datorită aplicării acestui model au dus în opinia publică o senzație de neîncredere referitoare la meritele științei și tehnologiei, ceea ce impune elaborarea și aplicarea unui model nou în secolul XXI care implică să conducă la un nou tip de civilizație. Și cum pământul nu are resurse materiale suficiente pentru a satisface toate dorințele populației globului, în continuă creștere, noua civilizație va trebui să plaseze marile valori ale omenirii în domeniul realităților spirituale și să instaureze mai multă armonie în cadrul coexistenței dintre oameni și mediul înconjurător.

Direcțiile avute în vedere în creșterea rolului cercetării academice în crearea noii civilizații sunt:

1. Asigurarea dezvoltării cercetării academice și universitare la cel mai înalt nivel mondial.
2. Crearea de noi discipline academice orientate către secolul XXI.
3. Existența unui model de știință și tehnologie care să răspundă așteptărilor și necesităților societății.

Cum Japonia este departe atât ca distanță, cât și ca nivel de dezvoltare față de România, să ne întoarcem la Europa, în care dorim

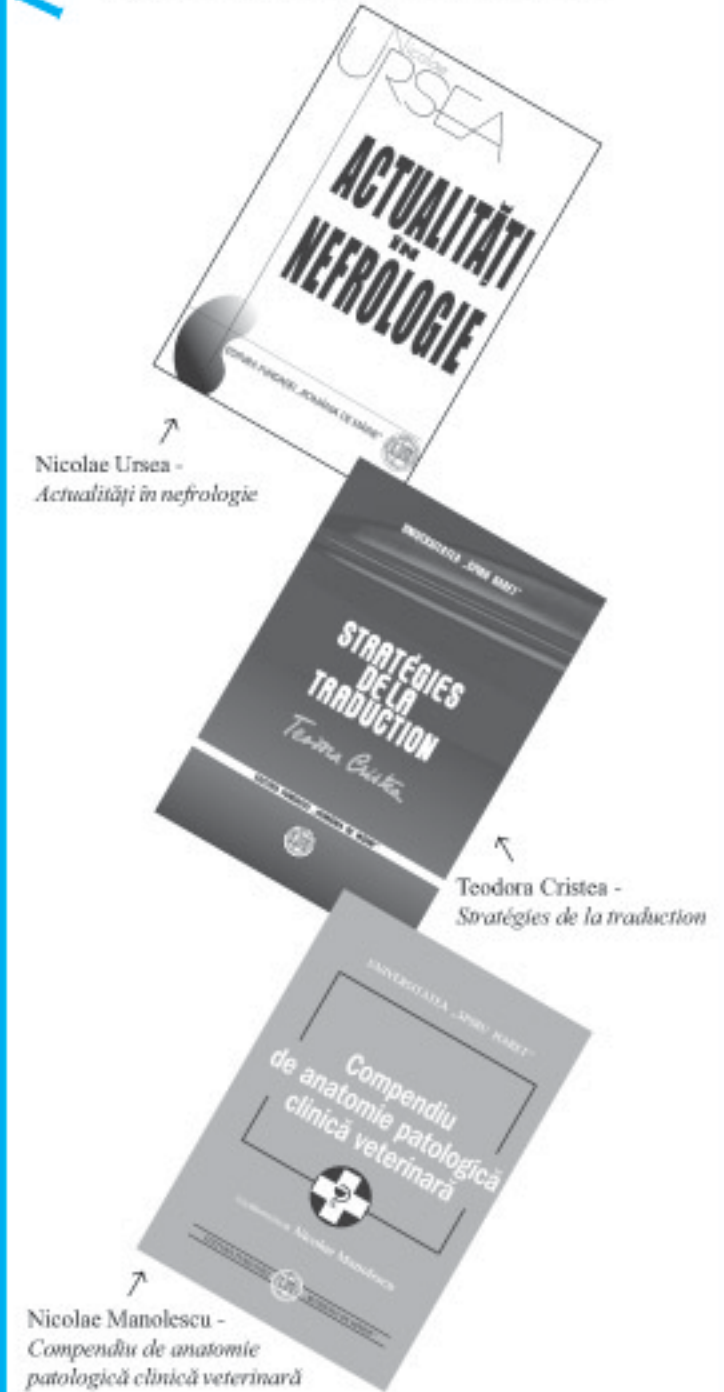
să ne integrăm total în 2007, dar în care suntem prezenți de multă vreme prin realizările de nivel internațional de cercetare științifică și prin școlile de cercetare din medicină, matematică, fizică, chimie și științe tehnice.

Din nefericire, în ultimii 3-4 ani, în special, au apărut distorsiuni greu de înțeles care, așa cum afirmam mai sus, conduc la dispariția cercetării științifice fundamentale din România. Această stare de lucruri nu are legătură cu politicile științifice din Europa, unde, așa cum confirmă însuși Comisarul U.E. Philippe Busquin, efortul pentru cercetare este de 1,8%, din PIB-ul Europei, iar din acesta numai de 5,4% reprezintă fondurile alocate U.E. prin programul cadru N.5 care se ocupă numai de aplicații și inovații, restul de 94,6% din fondurile de cercetare ale Europei rămân la dispoziția programelor naționale, între care cele referitoare la *cercetările științifice fundamentale sunt prioritare și majoritare*.

Desigur, din partea sa, Comisarul Busquin ar dori ca un procent cât mai mare din fondurile de cercetare ale Europei să treacă în coordonarea Comisiei Europene și sunt, desigur, argumente pentru o asemenea solicitare, dar nu cred că țările dezvoltate din Europa vor admite în viitorul apropiat aducerea în pragul dispariției a cercetărilor fundamentale, așa cum se întâmplă în România.

Revenind la acțiunile pe care Comisia Europeană le are în vedere pentru a face din secolul XXI un secol al științei și tehnologiei reținem pe următoarele: 1) Crearea rețelei centrelor de excelență din Europa și crearea de centre virtuale. 2) O concepție comună privind necesitatea și mijloacele de finanțare a marilor facilități de cercetare din Europa. 3) O implementare mult mai coerentă a cercetării naționale și europene. 4) O legătură mult mai strânsă între diferitele organizații implicate în cooperările științifice și tehnologice din Europa. 5) O mult mai abundentă și mobilă resursă umană pentru cercetare, cu accentuarea activității de stimulare a tineretului și femeilor pentru cariera științifică. *(Îa urma)*

NOU! LA EDITURA FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MÂINE”

A apărut, la București Manualul Consiliului Europei

Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei la București a elaborat, împreună cu Institutul Român de Studii Internaționale și cu sprijinul financiar al Consiliului Europei, **Manualul Consiliului Europei**.

Apărut pentru prima dată în România, volumul sintetizează pentru public, pe baza documentelor oficiale ale organizației de la Strasbourg, informații privind istoria, componența și structura funcțională a Consiliului. Sunt prezentate riguros: Comitetul Miniștrilor, Adunarea Parlamentară, Comisiile Adunării, Congresul Puterilor Locale și Regionale din Europa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Secretariatul, precum și organizațiile guvernamentale.

În mod firesc, un capitol este dedicat obiectelor și programelor Consiliului Europei în Europa Centrală și de Est. De asemenea, este ilustrată activitatea României la Consiliul Europei, lansarea campaniei „Europa un patrimoniu comun”. Manualul conține și lista instrumentelor internaționale ale Consiliului Europei semnate și ratificate de România.

Publicația este întregită prin ilustrarea documentelor de bază ale Consiliului Europei: Statutul Consiliului, Carta Congresului Puterilor

Locale și Regionale din Europa, Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, Convenția-Cadru Europeană privind Cooperarea Transfrontalieră a Colectivităților sau Autorităților Teritoriale.

Lucrarea, de mare interes, în special pentru cei implicați în problematica integrării europene, este pusă la dispoziția publicului la sediul Centrului din strada Al. Donici nr.6, între orele 9,00-14,00.

Mariana NIȚEA

Consultații pentru studenți

EVOLUȚIA SISTEMELOR DE OPERARE

Conf. univ. dr. Marius Daniel MAREȘ,
Universitatea „Spiru Haret”

Grație unei dotări științifice și tehnice remarcabile, Universitatea „Spiru Haret” oferă studenților, în chiar procesul pregătirii lor, posibilitatea de a lucra curent cu calculatorul în laboratoare de specialitate. De aceea, inițierea studenților în tehnicile moderne de calcul reprezintă o componentă a activității de zi cu zi. Tocmai în acest scop, al inițierii studenților în tehnicile de calcul, îmi propun în cele ce urmează, să fac câteva referiri la modul în care un sistem de operare asigură funcționarea continuă a unității centrale și a unităților periferice, realizând supravegherea execuției mai multor programe aflate la un moment dat în memoria internă, organizează accesul și prelucrarea unui volum mare de date prin crearea și exploatarea fișierelor și a bazelor de date. Pentru gestionarea resurselor, la modul cum asigură un sistem de operare trebuie să realizeze evidențierea fiecărei resurse, să adopte o strategie pentru determinarea în orice moment a componentelor să-i fie alocate resurse, la ce moment de timp, pentru cât timp, alocarea resurselor se va efectua la începutul activității, iar la terminarea activității va dezlăsa resursele.

Dintre cele mai populare sisteme de operare pot fi amintite: MS-DOS, Windows NT, Macintosh OS, OS/2, și UNIX.

Pe măsură ce produsele informatice au evoluat, sistemul de operare MS-DOS s-a implicat în suportul lor. Fiecare versiune MS-DOS a purtat un număr (exemplu V.6.22) compus din numărul major de variantă urmat de un număr

minor și de un număr de întreținere. Ca orice entitate în evoluție, sistemul de operare MS-DOS a cunoscut și schimbări fundamentale, dar și modificări mai puțin dramatice.

Încă de la debutul său, sistemul de operare MS-DOS nu oferea decât un minim de servicii ca sistem de operare, actualele sisteme cuprinzând mii de funcții. Această evoluție a fost impusă de realizarea unor aplicații tot mai complexe, necesitând prezența

IBM PC. Acesta permitea utilizarea discurilor magnetice cu o capacitate de memorare de 180 KB, cu o singură față activă (*one sided*) incluzând comenzi de bază COPY, DIR și FORMAT. **DOS 1.1** a produs acceptarea de către sistemul de operare a discurilor magnetice cu ambele fețe active (*double-sided*) care au o capacitate de memorare de 360 KB.

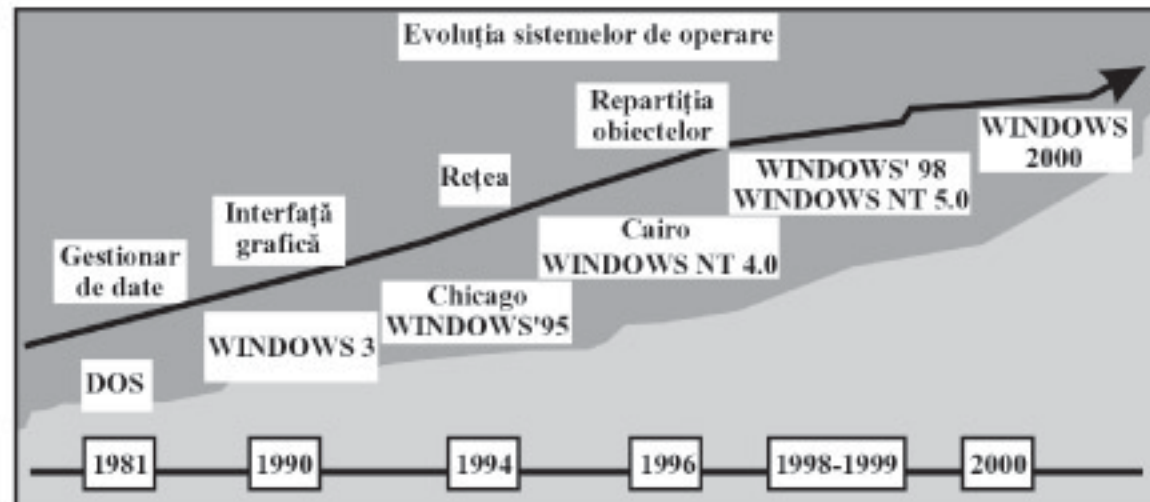
DOS 2.0 a revizuit sistemul de operare pentru suportul lui IBM PC și pentru hard-discul standard de 10 MB. S-a introdus un nou sistem de fișiere, lucru posibil prin apariția noțiunii de subdirectoare. Noile comenzi au fost

SHARE, LABEL). **DOS 3.1** a apărut la câteva luni după DOS 3.0, dispunând, în plus de un suport pentru rețea și de comenzile JOIN și SUBST. **DOS 3.2** permitea utilizatorilor lucrul cu unități de disc magnetic de 3,5” cu o capacitate de 720 KB și execuția comenzilor XCOPY și REPLACE. **DOS 3.3** a fost cea mai semnificativă variantă din seria 3.x, având posibilitatea de a lucra cu unități de disc magnetic de 3,5” cu o capacitate de 1,44 MB. Comenzile BACKUP și RESTORE au avut un aspect mult mai prietenos față de utilizator, iar comenzile DATE și TIME au fost adăugate în CMOS.

DOS 4.0, realizat inițial de programatorii IBM, a inclus câteva progrese notabile, printre care putem enumera: suportul pentru un disc magnetic mai mare de 32 MB; utilizarea memoriei expandate pentru comenzi ca BUFFERS și FASTOPEN, precum și

DOS 5.0 a reprezentat pentru firma Microsoft o realizare importantă, prin apariția programului EMM386, care permitea utilizatorilor de calculatoare IBM 386 gestionarea memoriei prin încărcarea programelor în blocurile de *upper memory*, iar a sistemului de operare DOS în zona *high memory*. Printre instrumentele de gestionare a discurilor magnetice se includ comenzile UNDELETE, UNFORMAT, MIRROR și SmartDrive.

DOS 6.0 a reprezentat o actualizare semnificativă a versiunii anterioare prin includerea posibilității de realizare a compresiei discului magnetic cu comanda DBLSPACE, utilizare backup, optimizarea automată a memoriei cu MEMMAKER. Sistemul de ajutor (*Help*) s-a îmbunătățit, sistemul de operare DOS 6.0 dispunând de 3 meniuri de *start-up* multi-configurabile. A apărut un nou utilitar, DEFRAG care face posibilă defragmentarea unui suport magnetic. În martie 1993, firma Microsoft a lansat pe piață sistemul de operare DOS 6.0 care putea fi instalat pe orice calculator 286, 386, 486, asigurând și un suport de lucru pentru utilizatorii interfeței grafice WINDOWS. Din dorința de a stoca cât mai multe produse software pe un hard-disc, acesta ajunge să fie utilizat în proporție de 100%. Noua componentă a sistemului de operare MS-DOS, numită DoubleSpace, permitea comprimarea datelor de pe orice tip de disc magnetic și configurarea discurilor comprimate, utilizarea transparentă a datelor exploatate fără a fi necesare operații suplimentare executate de utilizatori, determinând dublarea capacității acestora. Versiunea DOS 6.0 conține un program de detectare și curățare a virușilor în două variante, MSAV pentru utilizatorii MS-DOS și MWAV pentru utilizatorii Windows, program care putea recunoaște peste 800 de viruși. Posibilitatea de a reface fișierele, directoarele șterse accidental a fost îmbunătățită prin comanda UNDELETE care asigură trei nivele de securitate: Delete Standard; Delete Tracker; Delete Sentry. (*Viz. urma*)

simultană pe ecran a unui număr considerabil de date sau introducerea rețelelor în întreprinderi. În figura următoare este prezentată evoluția sistemelor de operare realizate de către Microsoft.

DOS 1.0 reprezintă prima apariție a acestui sistem de operare dezvoltat de firma Microsoft pentru calculatoare

următoarele: PRINT, BACKUP, RESTORE, TREE, MD, CD, RD.

DOS 3.0 a fost introdus o dată cu apariția calculatoarelor IBM PC 286, permițând utilizarea unităților de disc magnetic cu o capacitate de 1,2 MB (*high density*). Această versiune a permis utilizatorilor să folosească câteva comenzi noi (ATTRIB,

de o interfață grafică apropiată de utilizator DOSHELL. Apariția comenzii MEM permitea furnizarea către utilizator a informațiilor legate de utilizarea memoriei. **DOS 4.1** a realizat modificarea unor programe de gestionare a fișierelor de dimensiuni mari, care în cazul versiunii 4.0 nu funcționau corect.

Istoria modernă a României

O disciplină fundamentală de studiu

Asist. univ. Anton CARAGEA,
Facultatea de Istorie a Universității „Spiru Haret”

În mediul universitar al Facultății de Istorie de la Universitatea „Spiru Haret”, am fost pus de multe ori în situația de a trebui să explic și să argumentez asupra rolului și semnificației istoriei moderne a României. A trebuit să fac aceasta de la un nivel deosebit de ridicat de dezbateri intelectuale, solicitat de studenții noștri. Din discuțiile cu ei și pentru ei s-a încheiat acest articol despre ce înseamnă, în fond, istoria modernă a României? Cum ne slujește această disciplină? De ce avem nevoie oare de ea? Sunt întrebări cu care profesorul de istorie se întâlnește frecvent în cadrul activității sale. Sunt semne de întrebare pe care cercetătorul pe tărâmul istoriei moderne și le pune sau i se pun și la care trebuie să răspundă. Trebuie să răspundă atât pentru el, pentru obținerea propriei motivații, pentru că de multe ori studiul înseamnă efort, înseamnă privațiuni și atunci ai nevoie de o explicație, de un scop, de o justificare care să le motiveze. Trebuie să răspundă și pentru ceilalți, în primul rând pentru studenți, dar și pentru cei eventual interesați de acest domeniu, încercând în acest moment, în care sunt discutate înseși idei de bază, ca rolul istoriei naționale în pregătirea școlară să stăruie o serie de certitudini și chiar realități menite a ne întări pe toți și a ne ilustra că, indiferent de vremuri, mode intelectuale și conjuncturi nefavorabile, există întotdeauna argumente menite a ne arăta că rolul istoriei naționale nu va putea fi niciodată eclipsat.

Perioada istoriei moderne e, fără îndoială, una din cele mai importante din cadrul istoriei naționale; aceasta e

momentul în care renaște și se dezvoltă cultura națională, învățământul în limba română. Este momentul în care, după secole de veșmânt slavon-chilirie, ne reîntorcem la alfabetul latin, la izvoarele literaturii române adevărate (vezi manifestul „Daciei literare”); este perioada de redescoperire a sentimentului național și nu doar pe plan cultural.

Momente par politice ca 1821, 1848 înscriu „națiunea română în calendarul istoriei” (J. Michelet); apare acum, la capătul a secole de luptă, România Mică, realizată prin actul din ianuarie 1859 și, lucru la fel de neprețuit, începe lungul drum spre realizarea unei atmosfere politice noi, democratice. Se constituie chiar structurile unui stat modern (încă de la Regulamentele Organice), apare Constituția (iulie 1866), apar partidele politice (liberal 1876, conservator 1880), capătă contur sistemul monarhic privit ca factor de echilibru, constanță și durabilitate, pentru acel moment istoric. Primește consistență sistemul rotativei guvernamentale, se structurează noi și noi formațiuni politice, înfrățindu-se un spectru larg de la stânga (socialiștii) până la dreapta (PNC).

România cunoaște lunga evoluție de la un regim statuat prin capitulații, de dependență față de Poartă, trecând apoi prin protectoratul Rusiei (de la 1774 până la 1856), prin protectoratul puterilor europene (1856-1878), până la recunoașterea independenței depline, moment în care țara noastră devine, în sfârșit, un subiect, cu toate drepturile, al sistemului relațiilor internaționale. Scena politică cunoaște

(semn al marilor prefaceri) apariția unei largi pleiade de străluciți patrioți (de la un Ienăchiță Văcărescu, Tudor Vladimirescu, Grigore Al. Ghica, N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, Brătienii, T. Ionescu, P.P. Carp etc.), oameni ce reușesc să își aducă contribuția la colosalul efort al construirii unei noi României.

În fond, prin însuși caracterul său, extrem de agitat, dar constant pozitiv, istoria modernă a României se constituie într-o lecție ce trebuie obligatoriu cunoscută și însușită perfect. Numai ea poate oferi un model de valoare pentru întrebări extrem de actuale.

Istoria modernă este cunoașterea drumului parcurs de țara noastră de la autocracia la democrație și reformă electorală, de la o stare de sărăcie cronică și neacoperirea nevoilor la „paradisul” economic al României Mari. De la o structură a proprietății ce lăsa milioane de țărani fără pământ la cea mai completă reformă agrară a Europei de Est. Dintr-o țară recunoscută doar cu autonomie

restrânsă, la un stat puternic integrat în cea mai mare alianță politico-militară a timpului (Puterile Centrale) și ulterior participant victorios la un război mondial în tabăra Antantei. De la un stat veșnic amenințat în existența sa, punct de întâlnire a trei imperii (rus, otoman și austriac), la o construcție politic-națională viabilă, reunind în structurile sale provincii străvechi etnic românești: Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat etc.), un exemplu de integrare în Europa și circuitul diplomatic mondial, fără a ne pierde sentimentul și ideea națională.

În perioada studiată de istoria modernă se află o mare parte a răspunsurilor privind chiar psihologia poporului român și explicația chiar a necesității mândriei naționale, generată de un secol de rezultate pozitive, de eforturi încununete de succes. Cu alte cuvinte, aflăm astfel cum putem, cum trebuie să fim români. Aparținerea la o națiune, viața unui stat sunt fenomene în perpetua creștere ce fac necesar efortul fiecărui individ pentru realizarea coeziunii și atingerea scopurilor unei națiuni. Trăim acum o perioadă de continuare, necesară și masivă restructurare, de evoluție, o perioadă în care nevoia de model e acut resimțită, ca și nevoia de a găsi în trecut un reazem, un punct de sprijin (celebra remarcă a lui

Arhimede „dați-mi un punct de sprijin și voi răsturna pământul”) care să ne dea soliditatea necesară și – de ce nu? – speranța pentru a trece peste momentele de criză.

Secolul al XIX-lea, prin excelență al istoriei moderne, a fost la rândul lui un secol de crize, un drum de la dezastru, de la neant la realizarea completă (la unirea cea mare); e rețeta unui drum al victoriei ce trebuie aprofundat și reluat. În momentul în care întreaga lume cere actualitate ne putem întreba dacă viitorul totuși nu e mai important decât prezentul. Să avem un model, care să ne permită să știm ce să facem cu viitorul, nu e oare mai benefic decât această tiranie a efemerului?

Fiecare om, fiecare stat, întreaga omenire este – fie că vrea, fie că nu vrea, fie că o recunoaște sau nu – în mare măsură opera timpului trecut, al moștenirilor lăse de generații. **A ne cunoaște moștenirea e singura posibilitate de a ne onora obligațiile și de a reuși în planurile noastre; a clădi fără trecut e a clădi în van și pe nisip.** Istoria modernă e o moștenire glorioasă ce merită cunoscută și apreciată ca o cale spre viitor. A nu cunoaște trecutul înseamnă a fi condamnat să-i repeți greșelile. E un preț prea mare pentru necunoaștere.

REVISTA

OPINIA

națională

Director:
Prof. univ. dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficial de Stat pentru Invenții și Mărci
la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa:
Fundatia „România de Măine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Coș 2511.1-23.1/ro-B.C.R.-Sacusala Unirea
ISSN 1221-4019

**Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE
ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MĂINE”**